

Je koronavirus opravdu jen o něco horší než chřipka?

- CZ24 News | 25. dubna 2020

Nejsem fanouškem konspiračních teorií a ani tento článek se nezabývá žádnými konspiracemi. Nevěřím tomu, že Čína nebo někdo jiný záměrně vypustil koronavirus na populaci. Nevěřím tomu, že jsou vyvíjeny, nebo dokonce již byly vyvinuty vakcíny na koronavirus, které mají "očipovat" lidi, nebo nějakým jiným způsobem ovládat populaci. Nevěřím těmto a ani žádné jiné z nespočetného množství konspiračních teorií, které se objevují v souvislosti s koronavirem. Jen připouštím možnost lidské omylnosti.

Lidská mysl totiž má obecně sklony k přeceňování rizika a k tomu, aby viděla svět negativněji, než reálně je . Pro tento důvod lidé již od nepaměti sní o starých dobrých časech, přesto, že svět se postupem času zlepšuje a dnes, minimálně do doby před koronakrizí, je svět nejmírumilovnějším místem s nejnižší mírou chudoby v celé historii lidstva .

Samozřejmě, to, že obecně lidé vidí svět negativněji než reálně neznamena, že v některých případech lidé nemohou riziko například podceňovat. Možná je tomu tak i v případě koronaviru a aktuální karanténní opatření tak teoreticky mohou být i nedostatečná.

Tento článek tak je jen myšlenkovým experimentem - **co kdyby byl koronavirus skutečně jen o něco horší chřipkou a nikoli chorobou, která zásadně ohrožuje populaci?** Sám totiž nejsem skálopevně přesvědčen o tom, že koronavirus je opravdu jen o něco horší verzí běžné chřipky. Jen považuji za intelektuálně poctivé zvážit i tuto alternativu. Obzvláště vzhledem na mou obavu, že pokud by tomu opravdu bylo tak, způsob rozmýšlení mnoha lidí systematicky brání tomu, aby to si to tito lidé uvědomili.

ZBYTEČNÉ KARANTÉNNÍ OPATŘENÍ?

K napsání tohoto článku mě vyprovokoval tento graf:

Podle něj koronavirus díky karanténním opatřením zvládáme s relativně nízkým počtem obětí na životech, ale bez těchto karanténních opatření by oběti byly podstatně vyšší. Někdo by tak mohl tyto karanténní opatření kritizovat s přístupem - vidíte? Nebylo to tak špatné, na koronavirus jsme reagovali přehnaně!

Uznávám, že tento graf může být pravdivý. Bohužel nemáme k dispozici údaje z alternativního vesmíru, ve kterém je vše stejné jako v tom našem, akorát v reakci na koronavirus nebyly zavedeny žádné centrální opatření a své chování nezměnili ani lidé na individuální úrovni. Proto nebudeme moci nikdy s jistotou potvrdit ani jednu ani druhou hypotézu. **Pro radikální odpůrce hypotézy, že koronavirus je jen horší verzí chřipky, nicméně mám jednu otázku - jaká data by vás mohla přesvědčit o tom, že se mýlíte?** Je totiž logicky nemožné, aby za žádných okolností neexistovala možnost, že reakce na koronavirus byla přehnaná.

JAKÁ JE ÚMRTNOST NA KORONAVIRUS?

Při hodnocení rizikovosti koronaviru se operuje zejména se dvěma termíny - úmrtnost a smrtnost. Úmrtnost představuje podíl lidí z celé populace, kteří zemřou na danou chorobu. Smrtnost zase představuje podíl *nakažených* lidí, kteří na danou chorobu zemřeli. Pokud by například v přepočtu na milion obyvatel bylo 10 000 lidí nakažených koronavirem a z nich by zemřelo 100 lidí, úmrtnost na koronavirus by byla 1%, zatímco smrtnost by byla 0,01%.

Při počítání úmrtnosti koronaviru existují jisté problémy (zejména to, jaký podíl dát koronavirus na smrti člověka, což trpěl i jinými závažnými onemocněními), ale v zásadě je možné tyto údaje poměrně spolehlivě vyčíst z dostupných statistik.

Podle těchto statistik například má koronavirus úmrtnost v zemích, které koronavirus zvládají nejhorší na světě, s výjimkou San Marina, na úrovni méně než 0,05% populace, jinak řečeno, méně než 1/20 procenta. Konkrétní čísla ve čtyřech nejrizikovějších zemích vypadají zhruba takto:

- Belgie 0,047% úmrtnost
- Andorra 0,0453% úmrtnost
- Španělsko 0,0429% úmrtnost
- Itálie 0,0384% úmrtnost

Při pohledu na tato čísla se tak nelze divit lidem, kteří tvrdí, že koronavirus je jen o něco nebezpečnější než chřipka. Navíc připomínám, že jde o země s úplně nejhorším zvládnutím koronaviru. V drtivé většině zemí je úmrtnost na koronavirus podstatně nižší.

Úmrtnost je však jen jednou významnou částí rovnice. Druhou je smrtnost, a v jejím případě je to podstatně složitější.

Před zamyšlením se nad smrtností se ještě vrátím k San Marinu. V San Marinu je úmrtnost na úrovni zhruba 1,15%. Tato čísla však nepovažuji za reprezentativní pro zbytek světa ze dvou důvodů. Prvním je to, že San Marino patří mezi země s nejvyšší hustotou obyvatelstva na světě. V podstatně hustší populaci tak má virus tendenci nakazit podstatně větší část populace a navíc podstatně rychleji. Druhým důvodem je to, že vzhledem k relativně nízkou populaci San Marina (34 000 lidí, čili méně než třetina okresu Bratislava II) má také relativně nízký počet případů potenciálně vážně zamíchat statistikami.

SMRTNOST JEŠTĚ NIŽŠÍ NEŽ PŘI CHŘIPCE ?!

Podle nejčastější interpretace statistik dosahuje smrtnost úroveň od jednotek procent, až po 13,1% v Itálii. Sběr těchto statistik však může znamenat, že smrtnost může být významně přeceňována. Nejen teoretizování, ale i sběr reálných dat totiž naznačuje, že koronavirem může být nakažená podstatně větší část populace. Opět za tím nevidím žádné konspirace, ale jen obyčejné technické omezení - není v kapacitách prakticky žádného státu, aby pravidelně na koronavirus testoval celou populaci.

Testování reprezentativního vzorku v kalifornském okrsku Santa Clara například zjistilo, že skutečný počet lidí nakažených na koronavirem může být reálně 50 až 80 násobně vyšší. Jinak řečeno, pokud někdo počítal smrtnost koronaviru jen ze statistik lidí, kteří byli na koronavirus pozitivně otestováni, vyjde mu číslo 50 až 80 krát vyšší než je realita.

Právě to naznačuje, že drtivá většina lidí překonala koronavirus jen s mírnými nebo žádnými příznaky, čili **o tom, že koronavirus měli, nemuseli ani tušit.** A vzhledem k tomu, že na

koronavirus se testují primárně právě lidé s nejtěžšími příznaky, celková úmrtnost působí podstatně tragičtěji než je tomu reálné. Čísla z okrsku Santa Clara navíc nejsou výjimečná – podobné zjištění zjistily průzkumy i v různých jiných zemích.

Pokud by se tedy s takovým přístupem vyhodnocovala smrtnost i při obyčejné chřipce, kdy by se smrtnost počítala pouze z nejtěžších případů, kteří potřebují akutní lékařskou péči, i při chřipce by mohly vyjít statistiky o děsivé smrtnosti. Například při chřipce je zhruba 3-5 milionů závažných případů ročně a z nich zhruba 290 000 – 650 000 lidí zemře na vážné problémy s dýcháním.

Pokud bychom smrtnost chřipky počítali jen z těchto čísel (čili metodika dost podobná aktuálnímu počítání smrtnosti při koronaviru), přišli bychom na to, že chřipka má smrtnost na úrovni 6-22%. Jinak řečeno, ještě více než coronavirus. Buď mi tedy uniká nějaká závažná informace, nebo vysmívání lidí, kteří coronavirus přirovnávají k obyčejné chřipce, není namístě.

JAK BY VYPADAL KORONAVIRUS BEZ KARANTÉNNÍCH OPATŘENÍ?

Samozřejmě, při běžné chřipce nezavíráme obchody a nedodržujeme ve velkém přísnější hygienická opatření. Bez těchto opatření by se tak coronavirus šířil zaručeně rychleji než je tomu dnes. No po prvé, tato změna by sice zvýšila celkovou úmrtnost, ale pravděpodobně ne smrtnost (kromě situace, kterou popisují v textu níže), protože není důvod předpokládat, že při větším šíření by byl podíl těžkých případů, resp. smrtí z nakažených vyšší než dnes.

A zadruhé, vzhledem k tomu, co ukazuje průzkum ze zmíněného okrsku Santa Clara, jakož i další průzkumy, je namístě předpoklad, že rozdíl mezi počtem reálné nakažených ve stavu s karanténními opatřeními a ve stavu bez karanténních opatření by zdaleka nemusel být takový radikální.

Je pravdou, že i v případě okrsku Santa Clara výsledky naznačují, že koronavirem se nakazilo “jen” zhruba 2,49 – 4,16% populace. No je třeba vzít v úvahu i to, že coronavirus se v Kalifornii teprve začal šířit. Jaká část populace překoná coronavirus za 3 měsíce nebo za rok od dnešního dne? Podle mnohých odhadů by se ani s karanténními opatřeními nepodařilo zabránit tomu, že z dlouhodobého hlediska dostane coronavirus většina populace.

RYCHLEJŠÍ ŠÍŘENÍ = VÍCE OKAMŽITÝCH, ALE MÉNĚ DLOUHODOBÝCH ÚMRTÍ?

Uvědomuji si i to, že rychlejší šíření koronaviru by v konečném důsledku přece mohlo významně zvýšit jeho smrtnost. Nejde o to, že virus sám o sobě by byl při rychlejším šíření nebezpečnější, ale o to, že nemocnice by pod větším nápoem nakažených mohli kolabovat, v důsledku čehož by nemuseli mít kapacity na dostatečné poskytování zdravotní péče pro nakažených.

Při koronaviru by tak stoupla tzv. odvrácená úmrtnost. To je úmrtnost, které by se dalo zabránit při kvalitnější zdravotní péči. Koneckonců, právě odvrácená úmrtnost byla jednou z velkých témat premiéra Matoviča krátce před tím, než se stal premiérem. Tomuto tématu jsem se podrobněji věnoval ve svém článku “ Matovicova 5000 mrtvých ročně kvůli Pente je absolutní nesmysl “.

Problémem však je to, že karanténní opatření mají své vlastní, velmi vysoké náklady. Zejména, ale nejen vzhledem k tomu, že zdravotnictví a ekonomika jsou spojené nádoby a menší výkon ekonomiky tak prakticky automaticky znamená méně zdrojů pro zdravotnictví. Omezení ekonomiky tak samo o sobě významně zvyšuje počet odvrátitelných úmrtí.

A podle různých odhadů může být prevence úmrtí na koronavirus velmi drahou, z hlediska dlouhodobého zvýšení odvrátitelných úmrtí. Jak jsem například psal ve svém nedávném článku, " 1 zachráněný život díky karanténě může stát 70 životů kvůli poškozené ekonomice ". Neuvážený boj proti koronaviru tak může být v konečném důsledku takový absurdní, jako kdybych se bál, že most nad Dunajem spadne, když po něm půjdu pěšky (je pravdou, že pravděpodobnost tohoto je nenulová), tak se místo toho dostanu na druhý břeh Dunaje tak, že ho přeplaval.

OBEZŘETNOST JE NAMÍSTĚ

Na rozdíl od chřipky, se kterou má lidstvo množství zkušeností, je koronavirus relativně neznámý. I kdyby tedy argumentace v mém článku byla kompletně správná, teoreticky je možné, že koronavirus bude mít z dlouhodobého hlediska negativní následky, o jakých se nám dnes ani nesní. Koronavirus například může fungovat podobně jako herpes, když bude v těle člověka neaktivní třeba i roky, a následně se "probudí" a člověka třeba zabije.

Podobně například je možné, že lidé na koronavirus sice nebudou masově umírat, ale koronavirus jim závažně poškodí plíce a v důsledku toho například zemřou v průměru o 20 let dříve. Vzhledem k tomu, že většina nakažených na koronavirus neprojevuje žádné symptomy, však považuji za vysoce nepravděpodobné, že by u nich došlo například k závažnému poškození plic, aniž si všimli významných symptomů.

V konečném důsledku tak je opatrnost namístě. Určitě nezaškodí, když si budeme častěji mýt ruce, když podle možností zůstaneme doma, když budeme nemocní nebo když budeme na místech s vyšším výskytem lidí (například obchody) používat roušky.

Vzhledem k současné situaci jsem však přesvědčen o tom, že ještě větší obezřetnost je dnes zapotřebí zejména ohledně toho, aby reakce na koronavirus nebyla nepřiměřeně radikální. Jsem proto za rozumné, ale *podle možností* co nejrychleji uvolnění opatření ze strany státu. Uvolnění centrálních opatření má navíc velkou výhodu - pokud se koronaviru někdo velmi bojí, případně patří mezi ohrožené osoby, stále se může rozhodnout zůstat doma. No pokud spolu s ním zůstane doma i podstatná část zbytku populace, je možné, že v konečném důsledku bude nejen koronavirem, ale i dalšími zdravotními potížemi ohrožen mnohem více.

Filip Vačko